

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 133.
1939. június 16. Péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny. Inreg. In Reg. Publ. Perioada sub No. 10/1—1938. Trbf. Arad.

Frakkban, Tiencsinben ...

A japán—kinai hadüzenet nélküli háború harmadik évének kezdetén hirtelen egy kicsit angol—japán háborúvá változott a hadszínter a Sárga-tenger északnyugati partján. A kínai Tiencsin angol negyedét magasfeszültségű árammal telített szögcsődrótsövény keríti körül és színes katonák motozzák a befelé tartó, vagy kifelé igyekvő fehéreket. Japánok az angolokat, Mindezt azért, mert állítólag megölték a városban egy japán vámtiszt, viselőt és olyan kínai terroristák gyilkoltak, akiket, Csan-Kai-Sek tábornok embereiként az angolok suba alatt fegyverrel és pénzzel támogatnak a japán élettér kelet-ázsiai terjeszkedésével szemben. A japáni diplomácia elérkezettnek látta a pillanatot arra, hogy lehervadjon Nippon fiai ajkáról az obli-gát porcellánmosoly. Hiranuma japán miniszterelnök a katonai párt exponense, aki úgy véli, hogy a japáni élettér érdekei megkövetelik, hogy a Távolkelet e Danzigja kiküszöböltesse a térképről, annál is inkább, mert állítólag ott rejtőznek a tiencsini angol telep bankjában Csan-Kai-Sek milliói, aranyban. Olyan aranyban, amely jó fedezet volt eddig is az angol—francia fegyverszállítások szaldójának fedezésére.

A jelentések szerint mintegy hatszáz angol férfi él az ostromzárt angol telep drótsövényel mögött. Munkások, katonák, kereskedők, kémek, kalandorok és rettenthetetlen üzletemberek. Angolok, akik a fordulat láttán elküldték asszonyaikat, gyermekeiket a veszélybejutott zónából és a magasfeszültségű árammal telített japán drótsövényeken belül, amikor emelkedni kezdtek az árák és a szuronyok köröskörül, gondosan megborotválkoztak és akinek frakkja volt, felöltötte magára, amidőn elkövetkezett az eseményteljes nap este-bédi ideje. Frakkban jelentek meg mindenfelé a tiencsini angol negyed klubjaiban az angol urak a vacsorázó asztalnál, amelynek terítékei kétszerre drágultak azáltal, míg körülülték az asztalokat. Így válaszolt egyelőre Anglia a színesek, a sárga katonák fellépésére. Az angol polgár megtette a magáét a tiencsini angol negyed átkozottul szoros ostromzárában: most a Birodalmon a sor, hogy megtegye a magáét az angol negyedért.

Igy érkezett el a japán—kinai háború a népszövetségi bizottság-labirintus spleenes tárgyaló-termeiből a Downing Street kellős közepébe. A japáni előretörés ebben a pillanatban angol birodalmi probléma, amely joggal tölti el izgalommal a francia kormány távolkeleti szakértőit is, hiszen jól tudják, hogy ma holnap a francia negyed kerülhet sorra az angol után.

A tiencsini kérdés sem az angol, sem a francia diplomácia számára nem új. Ismerik a japáni előretörés és kelet-ázsiai térfoglalás élettér-indokait: ez volt magyarázata annak is, hogy közvetve, a védekező kínai csapatok segítyezése útján próbálták is eléggé elhárítani ezt, az angol—francia üzleti érdekeket oly veszedelmesen fenyegető akciót. A japán diplomaták mosolyogva tárgyaltak Londonban és Párisban eddig: ma Hiranuma japán miniszterelnök a bő selyem kimonójába dugta kezét és kijelenti, hogy Ázsia az ázsiaiaké és természetesen az ázsiaiak alatt csakis Japánt lehet érteni. Az angolok, franciák, portugálok menjenek szépen haza és kössenek otthon, vagy a világ bármely más részén üzleteket. Itt a japánok akarnak üzleteket kötni, mert köszönik, de éppen eléggé megtanulták az erőszakos oktató európaiaktól a módját: pontosan azóta, amióta bizonyos fehér hajók kötöttek ki az ősi Nippon addig zárt partjainál...

Nem első eset, hogy távolkeleti bonyodalmak tereik a maguk dolgára az európai nagy nyugati hatalmak figyelmét az európai politikáról. Eddig csak a német nép vezérei hangoztatták az „élettér” jelszavát a tengelypolitika akciói során: most újra, ezuttal is az angol és a francia gyarmatbirodalmi relációk szövetségében jelentkeznek az élettér a maga tényleges érdekhalmazataival mint veszé-

Argetoianu vette át Iorga helyét a szenátus élén

Cuza professzort ajánlotta utódjául a lemondott szenátusi elnök Az Uralkodó felhívása a pátriárkaválasztásra

Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Carol király aláírta az üresedésben levő pátriárkai hely betöltésére tartandó szavazás felhívását. A felhívás szövege a következő:

— Tisztelendő atyák, igen tisztelt választó kollégiumi urak! A román ortodox egyház püspökeinek, érsekeinek, mitropolitáinak és pátriárkájának megválasztására a román ortodox egyház megszervezéséről szóló törvény 12. szakasza, valamint ugyanezen törvény 9. szakaszának a) pontja értelmében 1939. június 30-ikára összehívom a bucurestii érsek és Ungro-Vlachia mitropolitája, valamint az ungro-vlachiai érsekség és mitropolitásának pátriárkai rangra való fel-emeléséről szóló törvény 4. szakasza értelmében a román ortodox egyház pátriárkájának megválasztására a választói testületet.

Argetoianu új szenátusi elnök székfoglalója

A szenátus csütörtöki ülését délután 4 órakor Cuza professor nyitotta meg. A miniszterek közül jelen volt Calinescu Armand miniszterelnök, Iamandi Victor igazságügyi miniszter és Zigre Nicolae vallásügyi miniszter. Napirend előtt Gyárfás Elemér és Florescu Th. Jean letették az előírt esküt. Elsőnek Iorga tanár kért szót, aki felvilágosításokkal szolgált lemondásának körülményeiről és megerősíti azon állítását, hogy lemondásának oka a házszabálytervezet elvetése volt.

Kijelentette, hogy a mai időkben az Uralkodónak állandó védőre van szüksége és ezt a szerepet a szenátus kell betöltse. A megüresedett elnöki székbe Cuza tanárt javasolta, aki azonban nem fogadta el a tisztséget, amire Perieteanu

Argetoianu Constantín királyi tanácsost javasolta, amit a Ház egyhangulag elfogadott. Argetoianu elfoglalta ezután az elnöki széket, majd köszönetet mondott azért a megbiztatásért, amellyel a Ház megbizta.

— Engedjék meg — kezdte székfoglaló beszédét az új elnök — hogy néhány kijelentést tegyek és felvilágosításokkal szolgáljak arra vonatkozólag, hogy miképpen szándékozom vezetni a sze-

nátus üléseit. Kijelentem, hogy habozás nélkül elfogadom a Nemzeti Ujjászületési Front elveit, a régi politikai rezsimből nem maradt senki, aki az állami organizációval törődjék. A jelenlegi parlamentnek nincs más hivatása minthogy a végrehajtó hatalmat a törvényhozás és az állami organizáció terén segítse. Félre kell tegyünk minden személyi érdeket és csak a közösség érdekeit kell szem előtt tartanunk. Meggyőződésem, hogy a mai politikai rendszer jobb, mint az elmúlt volt. Minden erővel azon kell lennünk, hogy segítségére legyünk a kormánynak munkája végrehajtásában. Ami engem illet, a szenátus tárgyalásait mindenkor a legnagyobb tárgyilagos-sággal fogom vezetni.

Rövid szünet után az elnök bejelenti, hogy a keddi ülésen elvetett házszabályjavaslatnak átdolgozására bizottságot kell kiküldeni, amelybe Perieteanu, Anibal Teodorescut, Gh. Dinopol, Nifon püspököt és Al. Sandulescut javasolta, amit a Ház elfogadott.

Stratescu-Voinesti előadó felolvasta a királyi trónbeszédre adandó válaszfelirat javaslatát. A szenátus legközelebbi ülését, június 20-ikán, kedden tartja.

Mint ismeretes, a Társadalmi Szolgálat megszervezéséről szóló törvény úgy intézkedik, hogy a főiskolák végzettjei kötelesek résztvenni a Társadalmi Szolgálat munkájában. Ami a külföldön tanuló diákokat illeti, ezek nem nyelik el diplomájuk nosztrifikálását, amíg eleget nem tettek a Társadalmi Szolgálat által előírt feladatoknak.

Iorga és Lupu levélváltása

Ismeretes, hogy Iorga — még mint a szenátus elnöke — levelet írt a jogszerűtlen szenátorokhoz, Maniu Gyulához, Lupuhoz, Iunianhoz, hogy a törvényes eskütelre jelentkezzenek a törvényben előírt feltételek mellett.

A levélre eddig még egyedül dr. Lupu válaszolt. A válaszlevélre Iorga professor a következő széljegyzetet írta:

— „Tisztességtudás hiánya miatt visszautasítva.”

lyezettett és feltétlenül megvédendő birodalmi érdekek. Tegnapelőtt Indiában, tegnap Szíriában, ma Keletkinában áll be komoly zavar az angol fogyasztópiac ellátásában és a nyersanyag-területek termelési menetében: és sajátosan ugyanilyen jelenségek mutatkoznak időnként a francia élettér távolos emporiumain: hol Djibuti táján, hol Tunisz körül, az indokínai gyarmatokon, vagy éppen az afrikai felügyelet körében, hogy az angol érdekeltségű palesztinai kérdés külön komplexumát ezuttal ne is érintsük. Véletlenek összejátéka lenne ez. — vagy annak a távpolitikának műve, mely a Berlin—római tengelyt Tokióban kapcsolja össze háromszögé az összes német és olasz, sőt újabban a japáni politikai és stratégiai térképé-ken...? Nem kétséges, hogy ugy Rómában, mint Berlinben tudtak előre a Hiranuma-kormány elhatározásáról, a mosolyok politikájának sutba-vágásáról a Rómában és Berlinben egyformán értelmezett „élettér” jegyében. A pillanatnyi kérdés, ha mindez így van: mit szól az új helyzethez Amerika...?

Amidőn birodalmak érdekeiről van szó, ostobaság volna bármily mennyiséget is tulajdonítani az érzelmi, vagy világszemléleti szimpátiáknak. A birodalmak nagypolitikájának jelszavát Amerikában fogalmazták meg: Business is business! Az üzlet — üzlet! S ebben az esetben a tiencsini angol frakkok snájdígsága éppolyan tipikusan európai és tipikusan angol dolog, mint amilyen véggyasztóan mély ázsiai valóság a drótsövényen túl felsorakozó japán katonák millióinak sárga, ferdévonalu arca. Amerikában most lázasan működnek a kalkulátorok és Molotov külügyi népbiztos, a szovjet keleti politikai szakértője minden bizonytalanság várokozatni fogja Strang urat. Londonból, mig véglegesen aláírnák a szóbanforgó ügyleteket. A távolkeleti Tiencsin így vált ezidőszerint egy kissé fantasztikusan ható tényezőjévé az európai nagypolitikának, de könnyen válhat olyan archimedészai pontjává is, ahonnan egy váratlan fordulattal új menetbe zökken az egész globusz eddigi élettérpólya az egymás felé hömpölygő élettérek között. (J.)

DACIA

osztályosorsjáték főelárusítója ismét bebizonyította szerenosságát és a 19.-ik játék IV. osztályán a következő nagy nyereményeket mutatja fel:

Lei	1.000.000	No.	36465	I. matca	Iasi
"	1.000.000	No.	89826	II. matca	Bucuresti
"	1.000.000	No.	678743	anexa	Bucuresti
"	200.000	No.	11147	II. matca	Botosani
"	200.000	No.	64951	I.	Braila
"	200.000	No.	94981	II.	Bucuresti
"	200.000	No.	95402	II.	Bucuresti

ezenkívül 52 drb. 100.000 leies nyeremény.

Vegye sorsjegyét D A C I A sorsjegyárudában és szerenossége lesz.

Helyi elárusító:

Aradi Általános Takarékpénztár Rt.

Pápai intervenció Lengyelországban

Cortesi pápai nuncius szenzációkeltő tárgyalásai Beck lengyel külügyminiszterrel — Angol hadianyagszállítások Varsónak — A német vezérkari főnök látogatása a Balti-államokban

Strang megkezdte tárgyalásait Moszkvával

Moszkva. A moszkvai francia, valamint angol követ STRANG angol kiküldött társaságában csütörtökön felkereste MOLOTOV szovjetorosz külügyi népbiztost és vele megbeszéléseket folytattak. Strang moszkvai utjával kapcsolatban a Daily Telegraph megállapítja, hogy az angol külügyminiszterjum megbízottját Moszkvában szívesen fogadták. A lap megállapítja, hogy az angol-szovjet egyezmény megkötésére a legjobban esetben is csak két hét múlva kerülhet sor.

A német sajtó ellensúlyozni akarván a kedvező hangulatot, azt állítja, hogy angol külügyminisztérium megbízottja nem részesült kedvező fogadtatásban és hogy az egyezmény aláírására nem is fog most sor kerülni. Az események fogják igazolni, hogy kinek van igaza.

Lengyelország, a szovjet és a Balti-Allamok

London. (Rador.) Arnold Wilson konzervatív képviselő levelet intézett a Timeshez és ebben azt állítja, hogy Szovjetország protektorátusa alá akarja vonni a Balti-államokat és ehhez kívánja Anglia és Franciaország segítségét. A konzervatív képviselő követeli, hogy az angol kormány akadályozza meg a Balti-államok szuverenitásának megsértését.

Az angol fővárosba érkezett lengyel pénzügyi bizottság, amelyet Kloc ezredes vezet, csütörtökön megbeszéléseket folytatott az angol külügyi és kincstári hivatal főtisztviselőivel, valamint Sir John Simonnal. A Reuter iroda jelentése szerint a megbeszélések három főpontra szorítottak és pedig: 1) Anglia részéről Lengyelország számára történő hadianyag szállítás. 2) Nyersanyagok szállítása Lengyelország részére a Dominiumokról. 3) Hitelek nyújtása az első két pontban foglalt vásárlásokra.

A pápa békeakciója

Varsó. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a körülménynek, hogy Cortesi apostoli nuncius kihallgatáson jelent meg Beck lengyel külügyminiszternél. Kiszivárgott hírek szerint az apostoli nuncius és a lengyel külügyminiszter megbeszélésének tárgya a nemzetközi helyzet volt. Cortesi apostoli

nuncius ismertette a külügyminiszterrel a pápa felfogását a nemzetközi helyzettel kapcsolatban. Majd rátért arra is, hogy a Szentatyia milyen módokat lát a danzigi probléma megoldására. Más híradás szerint Cortesi apostoli nuncius konkrét formában felajánlotta a pápa kezdeményező lépését egy olyan értekezlet összehívására, amelynek célja lenne az európai kérdések rendezése.

Mi a helyzet Szlovákiában...?

Prága. (Rador.) A Times prágai tudósítója azt jelenti, hogy utabb német aktivitás jelei észlelhetők

Csehszlovákiában. Pardubitzban és Prágában az összes mozdonyok gőz alatt állanak már két nap óta. Brünn és Olmütz, valamint Olmütz és Iglau között az országut le van zárva a polgári forgalom számára.

Mától kezdve a prágai szállodákban nagyszármu német rendőrtisztet helyeztek el. Azok a rendőrtisztek, akik családtagjaikkal érkeztek a protektorátus területére, rendeletet kaptak, hogy családtagjaikat küldjék vissza Németországba.

A Havas ügynökség jelenti Pozsonyból: A szlovák hatóságok ismét 30 személyt tartóztattak le, akiket nyomban az illavai koncentrációs táborba szállítottak. Az a vád ellenük, hogy kormányellenes röpiratokat terjesztettek. A szlovák lapok élesen támadják mindazokat, akik a rend ellen izgatnak és a pánszlávizmus felszavával a független Szlovákia megszűnését provokálják ki.

A cseh nemzeti összefogás pártja közleményt adott ki, amelyben felszólítja a lakosságot, hogy jelentsen fel minden olyan személyt, aki a csehek és németek közötti viszony megrontására igyekszik.

A német vezérkari főnök utjai

Hivatalos berlini helyen

cáfollák, hogy Németország katonai segítségnyújtási egyezményt ajánlott fel Finnországnak és ennek ellenében finn területen légitámpókot kíván a maga részére biztosítani.

Az sem felel meg a valóságnak, hogy a finn öbölben lévő több szigetet haditengerészeti bázissá akarják átalakítani.

A fenti cáfolat nyilván a berlini hírekkel összefüggésben, amely szerint a német vezérkari főnök, Halder tüzértábornok július végén el látogat az eszt és finn fővárosba Helsinkibe és Tallinba. A német vezérkari főnök látogatásával viszonzni akarja a finn és eszt vezérkari főnökök berlini látogatását.

Német-orosz-lengyel tanácskozások Varsóban?

Varsó. Senibeck gróf lengyel helvettes külügyminiszter tegnap fogadta a német és a szovjet, orosz nagyköveteket és mindkét nagykövettel hosszasan tanácskozott.

Politikai körökben igen nagy érdeklődést keltett Beck lengyel külügyminiszter és Cortesi varsói apostoli nuncius tegnapi megbeszélése. Beck és Cortesi hír szerint a nemzetközi helyzetről tárgyalt.

Találkozók Berlinben

Berlin. Mértékadó forrásból származó hír szerint Victor Emánuel olasz király és császárs és Franco tábornok augusztus folyamán több napot töltenek a német fővárosban. Augusztus elején megkezdődnek az előkészületek fogadásukra.

Kiosseivanoff bolgár miniszterelnök a közel napokban Berlinbe látogat el. A berlini látogatás után a bolgár miniszterelnök Belgrádba utazik, ahol találkozni fog a jugoszláv külügyminiszterrel. A belgrádi lapok ezzel kapcsolatban azt írják, hogy a Bulgária és Jugoszlávia közötti viszony változatlanul igen barátságos.

Szász Pál dr. és Teleki Ádám gróf a földművelésügyi miniszternél

Az erdőkitermeléssel és a buzaértékesítéssel kapcsolatos kérdésekről tárgyaltak

Kolozsváról jelenti távbeszélőn az Aradi Közlöny tudósítója: A Magyar Népközösség irodája közli: Június 12-én Szász Pál dr. az EMGE elnöke, szenátor és Teleki Ádám gróf országgyűlési képviselő kihallgatáson jelentek meg Cornateanu földművelésügyi miniszternél, akivel a magyar erdőkitermelők sérelmeit ismertették. Felsorolták a magyar vezetőférfiak azokat a sérelmeket is, amelyek az erdőtörvény következtében hárulnak a magyar közbirtokosokra. A földművelésügyi miniszter kifejtette, hogy az új tör-

vény megszerkesztésénél figyelembe veszik a magyar erdőbirtokosok kívánatait.

Ismertette ezután a miniszter, hogy új buzaértékesítési rendszert vezetnek be és itt is tekintettel lesznek a magverseny igényeire. Az árakat olyan színvonalon állapítják majd meg, hogy az összhangban legyen a világgiazi árakkal.

A földművelésügyi miniszternél történt kihallgatás után a magyar vezetőférfiak a minisztérium szakterjesztésével folytattak háromórás megbeszélést.

A halálba menekült egy fiatal aradi iskoláslány, mert elbukott az osztályvizsgán

A napokban eltűnt Mot Joana 15 éves aradi iskoláslány, a jeánvipari liceum növendéke. A detektívek szorgos kutatás után a Marosparton megtalálták a lány holmiját és már akkor az a feltevés alakult ki, hogy a lány vagy fürdeni ment és rossz uszó lévén áldozata lett a Maros áriának, vagy öngyilkossági szándékából vetette magát a folyóba.

Csütörtökön jelentették az aradi ügyészség-

nek, hogy egy fiatal leány holttestét kivetette a víz a bodrogi kolostor közelében. Megállapították, hogy a holttest Mot Joanával azonos. Közben megtalálták a lány bucsulevelét is, amelyben megírta, hogy öngyilkosságot követett el, mert osztályismétlésre bukott és a szegényt nem bírja elviselni. A fiatal leány tragédiája mindenütt őszinte részvétet keltett.

Az egyetemi városokban működnek a fogtechnikusok képesítő bizottságai

A munkaügyi minisztérium 13.172—1939 sz. alatt rendeletet adott ki, amelynek értelmében szakmai vizsgáztató bizottságokat létesített a fogtechnikusok részére. Ezek a bizottságok intézik majd a fogtechnikusok munkakönyveinek becsérelését, valamint az érdekeltek képesítésre vonatkozó kérvényeit. A bizottságok az egyetemi városokban lévő munkakamarák mellett működnek. Az aradi fogtechnikusok a Kolozsváron működő bizottsághoz tartoznak.

Az aradi munkakamara a nála lévő ily irányú kérvényeket Kolozsvárra továbbítja, a további kérvényeket pedig egyenesen a kolozsvári munkakamara mellett működő bizottsághoz kell elküldeni.

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

Angol-japán konfliktussá fajult a tiencsini incidens

Csang-Kai-Sek kormányának ércpénz-készletét őrzik a tiencsini angol negyedben — Gazdasági megtorlásokat tervez Anglia Japán ellen

London. A tiencsini angol negyedben minden csendes, de azért Londonban aggodalommal várják az incidens további fejleményeit. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a japánok minden valószínűség mellett azt követelik, hogy Anglia szüntesse be Csang-Kai-Sek támogatását.

A tiencsini angol negyedben tíz millió font érték van felhalmozva. Arról is beszélnek, hogy az angol bankban három és félmillió font értékű aranyat és ezüstöt őriznek és hogy ezek az értékek képezik Csang-Kai-Sek valutafedezetét. Az ostromzárnegyedben ötven százalékkal emelkedtek az élelmiszerek. Az angol kolónia tagjai tegnap este frakkba öltöztek annak kidomborítására, hogy nem veszítették el hidegvérüket és nyugodtan várják a fejleményeket.

Páris, London és Washington között élénk diplomáciai tárgyalások folynak. Illetékes helyen annak lehetőségéről beszélnek, hogy

a három nagyhatalom közös jegyzéket intéz Japánhoz a tiencsini ostromzár kérdésében.

A francia sajtó is megállapítja, hogy a kelet-ázsiai helyzet igen súlyos, közvetlen veszély azonban nem fenyeget.

Kábeltávirat útján szerzett londoni értesülés szerint a japán kormány kérni fogja az angol kormányt, hogy

ismerje el a japán katonaság által Észak-Kínában felállított helyőrségeket. Az angol kormány erőlyes ellenintézkedésekre készül. Elsősorban azt tervezi, hogy felbontja a Japánnal megkötött kereskedelmi szerződést, büntető-vámokat alkalmaz és elzárja kikötőit a japán hajók elől, ezenkívül más súlyos kihatású pénzügyi megtorlásokat is tervez Japán ellen.

A francia sajtó ugyancsak nagy nyugtalansággal szemléli a távolkeleti eseményeket. A Matin szerint japán kormánykörökből szerzett információk azt bizonyítják, hogy

a tiencsini események bevezetésül szolgálhatnak a nyugati hatalmak ellen irányuló nagy japán megmozdulásnak.

Páris. (Rador.) Az egész francia sajtó a tiencsini koncessziós területek blokádjával foglalkozik. A Le Jour azt írja, hogy

a háboru már meg is kezdődött, de nem bizonyos, hogy az Japán javára fog végződni.

Az a feltevés, hogy egy általános támadás véget vet a Kínában folyó háborúnak, téves, mert szükség esetén a francia—angol—amerikai koalíció meg fogja tenni a megfelelő ellenintézkedéseket.

Alhir a japánok előnyomulásáról

Washington. (Rador.) Az Egyesült-Államok kormánya

erőlyes tiltakozó jegyzéket nyújtott át Tokióban a tiencsini koncessziós terület blokádja miatt.

ahol 400 amerikai állampolgár és 250 amerikai tengerész tartózkodik. Tiencsinben 2 millió dollár amerikai tőke van befektetve és a blokád veszélyeztetni az amerikai kereskedelem észak-kínai érdekeit, mert összeköttetéseit csak Tiencsinen keresztül tarthatja fenn.

Tiencsin. (Rador.) A Reuter ügynökség jelentése szerint a brit koncessziós terület határán

újabb incidens keletkezett. Japán agitátorok arra biztatták az ott összegyűlt 2 ezer kínait, hogy

bontsák le az angolok barrikádait.

Az angol gyalogság egy különítménnyel gépfegyverekkel nyomban a helyszínre sietett és a tömeget szétszórta.

Amoy. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti, hogy három japán hadihajó megakadályozta az élelmiszerek kirakását Kulangsuban.

Az 50 ezer főnyi lakosságot éhínség fenyegeti.

Japán tankok a tiencsini angol terület körül

Tiencsin. Rador. A Domei ügynökség jelentése szerint a japán parancsnokság három tankot küldött a csütörtök reggel keletkezett incidens színhelyére, ahol mint ismeretes az angolok gépfegyvereket állítottak fel.

Három napi tanácskozás után a pekingi japán hatóságok elhatározták, hogy továbbra is fenntartják az angol-ellenes blokádot, mindaddig, amíg Anglia Kína-barát politikája meg nem változik. Ugy döntöttek, hogy minden kompromisszumos megegyezést elutasítanak.

A tiencsini japán hatóságok újabb erőlyes lépésre szánták el magukat az esetre, amennyiben Anglia továbbra is Kína-barát politikát folytat.

A „Hochi” című tokiói lap ezeket írja: A kocka el van vetve. Csak az erőlyes intézkedések állíthatják helyre a rendet. A kínai terroristák átadása ma már túlhaladott álláspont. Japán a koncessziós területeket Kína nevében fogja elfoglalni.

Választási mérlegünk

A NUF magyar alosztályának érdekes kimutatása

Az új alapelveken felépülő választási törvény alapján lefolyt választások eredményeit pár napja közölte a hivatalos lap s ezzel kapcsolatban a román sajtóban érdekes fejtegetések jelennek meg arról, hogy az előző választásokhoz képest milyen eltérések következtek be a választói névjegyzékbe felvett választók számában és milyen mértékben járultak az egyes szakmai csoportokban a választók az urnák elé. Az aktív választójoghoz szükséges korhatárnak 21 évről 30 évre való felemelése s az, hogy a választójog irni-olvasni tudáshoz, valamint valamilyen foglalkozás tényleges üzéséhez lett kötve, a választóknak a számát lényegesen csökkentette. Az 1937. évi választáson Erdélyben a választói névjegyzékbe 1.585.558 választó volt beírva, vagyis az összes lakosságnak 28,5 százaléka s ezeknek a választóknak 66,8 százaléka szavazott le. A június 1-i választáskor már csak 723.123 választó lett a névjegyzékbe felvéve, az összes lakosságnak tehát csak 13 százaléka birt választójoggal, de ezzel szemben a választóknak 87 százaléka élt is választói jogával.

Magyar szemmel nézve a nemrég lefolyt választásokat, elsősorban az érdekel, hogy milyen lehetőségeket nyújtott számunkra az új választói törvény és hogyan éltünk ezzel a lehetőséggel, így elsősorban: milyen mértékben iratkozott fel

Tiencsin. Rador. A Reuter iroda jelentése szerint minden alapot nélkülöz az a hír, amely szerint a japán csapatok elfoglalták volna az angol engedményes területet.

Hiranuma háró japán miniszterelnök csütörtökön hosszas tanácskozást folytatott a pénzügy miniszterrel és a közlekedésügyi miniszterrel, majd közölte a minisztertanács tagjaival azokat az intézkedéseket, amelyeket a kínai—japán incidens ügyében hoztak. Jól értesült tokiói politikai körök véleménye szerint valamennyi intézkedés, amelyeket Anglia a japán—kínai háboru kitörése óta Japán ellen fogantatosított, eddigelő sikertelen maradt.

Az angol követ tiltakozása

A tiencsini angol konzul erőlyes hangú tiltakozó jegyzéket intézett a tiencsini japán konzulhoz s tiltakozásának adott kifejezést amiatt, hogy a japánok az angol alattvalókat is motozásnak vették alá. A japán hatóságok elhatározták egyébként, hogy fenntartják az engedményezett terület, k körülzárását, ha Anglia nem változtatja meg Csang-Kai-Sek-et támogató Kína-barát álláspontját. Tokiói hivatalos körök kijelentése szerint azok az intézkedések, amelyek gazdasági természetűek és amelyeket Anglia fogantatosítani kíván, amennyiben bekövetkeznek, azok sem változtatják meg a japán álláspontot, csak rendkívül elmérgesítenék az angol—japán viszonyt.

Chamberlain jelentése az alsóházban

Az angol alsóházban Chamberlain miniszterelnök egy képviselő kérdésére kijelentette, hogy a tiencsini japán hatóságok ténylegesen elrendelték az angol alattvalók megmozdítását. A tiencsini japán hatóságok nyilatkozatai arra mutatnak — folytatta Chamberlain — hogy a japánok a négy kínai ügyet fontos követelések támasztására használják fel, olyan követelésekre, melyek messzeemenően túlszárnyalják az ottani érdekkörüket. Az angol kormány ez ügygel kapcsolatban szoros érintkezésben áll a francia és az amerikai kormánnyal — fejezte be idevonatkozó nyilatkozatát az angol miniszterelnök.

a választói névjegyzékbe a magyarság. Az aktív választójognak az irni-olvasni tudáshoz való kötése semmiképpen nem volt kedvezőtlen a magyarság számára, hiszen az irni-olvasni tudók arányszámát tekintve két székelv megye: Udvarhely és Háromszék, az országban a harmadik és negyedik helyen áll és Csikmegye sem marad el messze mögöttük. A demagógia, pártpolitikai fogások, hazug ígéretek megszűnése kedvezőbbé tették a magyarság helyzetét s így joggal voltak az eddigieknél kedvezőbb választási eredmények várhatók. Erdély magyar lakossága (újabb adatok hiányában az 1930-as hivatalos adatokat kell használnunk) 1.481.164 lélek. Választói joggal a 30 éven felüli lakosság birt, ami az összes lakosságnak 35,8 százalékat teszi ki, vagyis a magyar-

Inspecte. 7 Mozi (volt Scala). Telefon: 20 10.

A legnagyobb francia siker „Szainaparti szerelem” Viviane Romance és Jean Gabin le szöbb filmje. — Rendezte Julien Duvivier a „Nagykorú rendező” — 5. 7.15. 9.30.

„URANIA” TEL: 12—32. Kettős műsor!

I. „Két fogoly”

Victor Mc. Laglen és Peter Lorre nagyszabású izgalmas filmje.

II. Sonja Henle pazar kiállítás, zenés korecsolyarevűje

„Tünetény”

Mérsékelt helysarak.

„MERCUR“

Colecturánál a következő nagy nyerményeket nyerték a 4.-ik osztályban:

Lei 1.000.000.-	59543 sz.	Constanta
„ 1.000.000.-	82183 sz.	Bucuresti
„ 1.000.000.-	314281 sz.	Cernauti
„ 200.000.-	11147 sz.	Bucuresti
„ 200.000.-	25298 sz.	„
„ 200.000.-	30778 sz.	„
„ 200.000.-	50287 sz.	Timisoara.

Ezenkívül 49, egyenként 100.000 leies nyermény.

Főbizonyos: **Goldschmidt Bank Rt. Arad**

ságnál 530-257 lelket. Bár az önálló foglalkozást tűző nőknek is meg van a választójoguk, a tapasztalat azt mutatja, hogy ezeknek száma rendkívül csekély és még a jogosultaknak is csak kisebb része vétette fel magát a választói listákba. Így a mostani választásnál is csak a férfi választókra kell figyelemmel lennünk. A férfi- és női lakosságának erdélyi arányszámát, 49,2 százalékot véve alapul, a magyar választó férfiak száma 250.886 lélekre volna tehető. Ebből azonban még le kell ütnünk 20 százalékot, mint írni és olvasni nem tudót, ilyen formán a választói jogosultsággal bíró magyarok számát kb. 200 ezerre becsülhetjük. Bár hivatalos adatok nem állanak rendelkezésre, hogy pontosan hány magyar vétette fel magát a

névjegyzékekbe, erre nézve mégis történetek közlések s ezek 168 ezer magyar választóról tudtak. Ezek szerint tehát a jogosultaknak kerekén 84 százaléka fel is vétette magát a választói névjegyzékekbe. Ez az arány az állampolgárság nélküliek, betegek, lakhelyüktől távol tartózkodó foglalkozás nélküliek tekintetbe vételével, igen kedvezőnek mondható.

Nem jutunk kedvezőtlen eredményre akkor sem, ha tartományonként vizsgáljuk a magyar választóknak az arányát. Szamos-tartományban a magyarság az összes lakosságnak 24,31 százalékát teszi ki, a választói névjegyzékekbe beírt magyarok viszont az összes választóknak 25,32 százalékát jelentették.

A tartományok magyarsága

Maros-tartományban a lakosságnak 32,03 százaléka, a választó polgároknak pedig 30,62 százaléka magyar, az arány tehát itt már valamivel kedvezőtlenebb.

Temesben a magyarság számaránya 12,77 százalék, a választói névjegyzékekben viszont 10,17 százalék magyar választó szerepel.

Bucegi-tartomány két erdélyi megyéjében a magyarság számaránya 51,92 százalék, a választói névjegyzékekben 47,55 százalék magyar szerepel.

Ezeknek az adatoknak mérlegelésénél figyelembe kell vennünk azt, hogy milyen lényeges különbségeket mutatnak az egyes megyék aszerint, hogy a lakosságnak hány százaléka került be a választói névjegyzékekbe. Temes-megyében például, amely az írni-olvasni tudók számarányát illetve, az országban a hatodik helyen áll, a lakosság 21,1 százaléka lett felvéve a választói névjegyzékekbe. Csikban, amely a nyolcadik helyet foglalja el, csak 11,9 százalék. Végeredményben azonban megállapíthatjuk, hogy a magyarság erdélyszerte igyekezett eleget tenni kötelességének s általában megfelelő arányban szerepel is a választói névjegyzékekben.

Lényegesen nehezebb, szinte lehetetlen annak megállapítása, hogy a magyar választók milyen mértékben éltek választói jogukkal. Itt első sorban a három székely megye adataira hivatkozhatunk. Csikmegyében az 1937-i választásokon az összes választóknak 55,4 százaléka szavazott le, most 87,5 százalék. Udvarhelyen 63,1 százalék és most 89,2 százalék. Háromszéken 63,4 százalék és 80,2 százalék. Valószínű, hogy más megyék magyarsága is hasonló impozáns arányban járult az urnák elé.

A június 1-i választások lényegesen különböztek a régiéktől. Nem voltak pártok, hanem ezek helyét a szakmai érdekképviselek foglalták el és ezek köréből kellett kiválasztani azokat, akik az

ország sorsát intézik. Régen a pártok listáira választási jelek alapján történt a szavazás, míg most a szavazás egyénekre történt és minden szavazó annyi jelöltre adhatta le szavazatát, ahány jelölt a tartomány területén abban a foglalkozási ágban választható volt. Ilyen körülmények között szinte lehetetlen a mostani választások eredményeit a régebbiekekkel összehasonlítani. Csupán következtetni tudunk arra, hogy a magyar képviselőjelöltek a magyar választók mennyire támogatták szavazataikkal és ilyenformán tehetünk bizonyos összehasonlításokat a korábbi választások eredményeivel. A választásokon a megyénként legtöbb szavazatot kapott magyar jelöltek szavazatainak összesítése által a magyar jelöltekre leadott szavazatok számát kerekén 164 ezerben állapíthatjuk meg. Ha feltesszük, hogy ezeknek a szavazatoknak egyrésze német és más nemzetiségű szavazóktól származott és ezen a címen leütünk ebből a számból 40 százalékot, akkor is 98 ezerre kell tennünk a magyar jelöltekre a magyar választók által leadott szavazatok számát. Egyes megyékben és egyes foglalkozási csoportokban azonban nem voltak magyar jelöltek, így Háromszék és Brassó megyében 25 ezer, Szamos- és Temes-tartományban az értelmiségi csoportokban 6400, összesen tehát több mint 31 ezer olyan magyar választó volt, akinek nem állhatott módjában magyar jelöltekre szavazni. Ha ezeknek számát a fenti 98 ezer szavazóhoz hozzáadjuk kb. 130 ezer magyar szavazót kapunk és ez a választói névjegyzékekbe felvett magyarok 77,3 százalékának felel meg, aránylag tehát igen

csekély lehetett a száma azoknak a magyar választóknak, akik nem támogatták a magyar jelölteket.

Az összehasonlítás eredményei

Figyelemreméltó eredményre jutunk, ha azt vizsgáljuk, hogy milyen eredményt sikerült a magyarságnak a korábbi választásokon elérnie s összehasonlítjuk ezt — amennyiben lehet — a mostani választások eredményével. Az 1937-i választáson a Magyar Párt listáira 136.139 szavazatot adtak le, ami az Erdélyben leadott szavazatoknak 11,4 százalékát jelentette, természetesen nem ezzel a számmal kell a mai eredményt összevetni, hiszen a választók száma telére csökkent. Korteskedés, erőszak, visszaélések a magyar választók jelentős részét elkedvetlenítette, vagy megakadályozta abban, hogy választói jogával élesen és így magyarázható meg, hogy Háromszék megyében, ahol a lakosságnak 80,7 százaléka magyar, a választói jogosultaknak csupán 35,2 százaléka szavazott a magyar listára, a többi pedig, vagy tartózkodott a szavazástól, vagy román pártokat támogató szavazatával. Csikmegyében ennél is kedvezőtlenebb volt az arány. A választóknak 29,4 százaléka szavazott a magyar jelöltekre. Udvarhelymegyében ez az arány már csak 22 százalék és a választó-polgároknak jelentős része egyáltalán nem tudott, vagy nem akart szavazni. A jelenlegi eredménnyel hasonlítva össze ezeket az eredményeket, nemcsak viszonylagosan, de igen sok megyében abszolút számokban is kedvezőbb eredményeket kaptunk. Csikmegyében például június 1-én az összes választóknak 52,8 százaléka szavazott a magyar jelöltekre, akik 9254 szavazatot kaptak. Udvarhelyen a múltkorai választáson 83,98 szavazat esett a Magyar Párt listájára, most a magyar jelöltek 10.610 szavazatot kaptak és az összes választóknak 57,8 százaléka szavazott a magyar jelöltekre. Biharban is emelkedett a magyar szavazatoknak a száma, a korábbi 8.309-ről 9097-re, a magyar jelöltekre pedig az összes választói jogosultaknak az 1937-i 6 százalékával szemben, most 18,5 százaléka szavazott. Hasonló jelentős emelkedés mutatkozik csaknem minden megyében, sőt egyes megyékben a magyar jelöltekre esett szavazatok aránya kedvezőbb, mint a megyében élő magyarság számaránya, noha ezekben a megyékben egyáltalán nem él németesség (mint például Szamos-megyében, itt a 18.439 választóból 3179, vagyis 17,2 százalék szavazott magyar jelöltekre, noha a magyarság a megye lakosságának a hivatalos statisztika szerint csak 15,5 százalékát teszi ki.) Ott, ahol a magyarság a németekkel vegyesen él nem állapítható meg ilyen bizonyossággal a magyar szavazók számának növekedése, azonban általánosságban kétségtelen tény, hogy a magyarság számára az új választási rendszer a kerületi beosztásokban rejlő kedvezőtlen ségek ellenére is jobban megfelelő, mint a korábbi rendszer volt, mert megszünteti a magyar szavazók szavazatait versengő pártok és jelöltek demagógiáját és felejtlen ígéreteit és lehetővé teszi, hogy választóink kizárólag lelkiismeretük szavára hallgatva arra a jelöltre adják le szavazatukat, akit erre legméltóbbnak tartanak.

A mandátumaink száma

Látszólagos visszaesés mutatkozik ezzel szemben a mandátumok számában. Tekintetbe kell azonban vennünk, hogy a képviselői mandátumok száma régebben 387 volt, ma pedig csak 258. 1928-ban a Magyar Pártnak 16 mandátum (az összes mandátumok 4,1 százaléka), 1931-ben 10 (2,6 százalék), 1933-ban 8 (2 százalék) és 1937-ben (mivel a kormány nem érte el a primumhoz szükséges 40 százalékot) 19 (4,9 százalék) jutott. A jelenlegi választáson a magyarság 9 mandátumhoz jutott, ami az összes mandátumok 3,5 százalékát jelenti. A korábbi helyzethez képest tehát visszaesés általában nem mutatkozik, de azért a mandátumok száma nem fejezi ki a magyarság országos számarányát. A magyarság méltó képviselőinek kérdése azonban végeredményben nem csak a mandátumok számán múlik, hiszen szavazás esetén ugyanis mindenkor kisebbségben maradna, hanem a képviselők rátermettségén, lelkiismeretességén, tehetségén. A magyarság előlegezte képviselőinek a szükséges bizalmat és meg van győződve arról, hogy az új képviselők áldozatos lélekkel és magyaros őszinteséggel fogják népük érdekeit Románia új korporációs parlamentjében képviselni.

CORSO, az egyetlen filmszínház nyitott tetővel.

MA PREMIER!

5. 7.18. 9.34

„Szökik a menyasszony“

szenzációs zenés-énekes vizitálék.

Főszerepben: ANNY ONDRA, a moziközönség már évek óta nem látott kedvence és HANS SÖHNKER, O. N. C.-híradó a teljes május 10-iki ünnepekről.

Vakmerő betörés fényes délben egy aradi cipőüzletben

A város egyik legforgalmasabb uccájában folyt le zavartalanul a bűncselekmény

Vakmerő betörés történt csütörtökön, fényes nappal Aradon. Eddig még ismeretlen tettesek a déli záróra ideje alatt behatoltak a város gőcpontjában, a Minorita-palota Bratianu-uccai frontján lévő Aconiu Vasilie-féle cipőüzletbe. A vakmerő betörők felhasználták azt az alkalmat, hogy a cipőüzlet vasredőnyét a déli órákban nem huzzák le, a lakattal zárt üvegajtó felett nyitva hagyott ablakon keresztül behatoltak a helyiségbe. A betörők feltörték a kézi pénzár fiókját és az ott talált néhány száz leit, valamint több pár férficipőt magukkal vittek.

A betörést a délután 3 órai üzletnyitáskor a helyiségbe lépő cégtulajdonos fedezte fel, aki a történetéről nyomban értesítette a rendőrséget, ahonnan Marcu Viorel rendőrtiszt, a bűnügyi osztály főnöke rendőri bizottságot küldött a helyszínre. A rendőri vizsgálat megállapítása szerint a betörést csakis a helyzettel teljesen ismerős egyének követhették el. A tettesek, a mintegy két méter magas egyágu üvegajtó felett nyitvahagyott ablakon hatoltak be úgy, hogy az egyik a társa vállára állva elérte az ablakpárkányt s ily módon felkapaszkodott. Az üzletből való távozásakor a betörő a helyiségben lévő létrát vette igénybe.

A betörők vakmerőségére jellemző, hogy tettüket a város egyik legforgalmasabb uccájában fényes nappal követték el.

Felemelték Hollandiában a katonai szolgálati időt

Hága: A németalföldi kamara elfogadta a katonai törvényt, amelynek értelmében a kormány felhatalmazást kapott a katonai szolgálatnak két évre való felemelésére. A törvény 1944-ig marac érvényben.

Most nagy
tubusban
is kapható

Amit megtehet ma, azt ne halassa holnapra. A helyes védekezés a fogkö veszedelme ellen: használjon Kalodont fogkrémet! „Kétszer naponta Kalodont” — ez tartja egészségben fogait. Tudja meg: Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulforizin-Oleatot tartalmazza.

KALODONT fogkö ellen

Teljesen rázásmentes, új udvari vonat készül az aradi Astra-üzemben

Az új technikai találmány gyakorlati alkalmazására Svájcból érkezett Aradra Fűchslin Karl szakértő főmérnök

A közelmúlt napokban Aradra érkezett Karl Fűchslin svájci főmérnök, a Zürich mellett lévő „Schieren A. G.” vagongyár vezető tisztviselője. A főmérnök látogatása egy rendkívül érdekes technikai kísérlettel áll összefüggésben, amelyet eddig Európában csak Svájcban és Angliában alkalmaztak.

Az aradi Astra-gyárban a közeljövőben kezdik meg egy új udvari vonat építésének munkálatait. A tervek még nem készültek el véglegesen és az ezekkel kapcsolatos munkálatok csak azoknak a kísérleteknek lefolyása után nyerne befejezést, amelyeket Fűchslin Karl főmérnök folytat. A főmérnököt ugyanis az udvari vonat építésével kapcsolatban hívta meg Aradra az Astra-gyár vezetősége.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott az európai hírnéynek örvendő szaktekinetével, Fűchslin főmérnökkel, aki a következőket mondotta:

— Kísérleteink során

egy olyan szerkezetet használunk fel, amelyből jelenleg mindössze csak 6 van a világon.

— Egyet a szerkezetek közül a svájci államvasutak használnak, kettő Angliában, kettő Amerikában egy pedig Ausztráliában van. A vasútársaságok egyik súlyos problémáját képezi az a feladat, hogy

a lehető legminimálisabba csökkentsék a vagonok rázását és kilengését.

— Főképpen a régi vagonok esetében merült fel ez a probléma és sok esetben a régi vagonokat használaton kívül kell helyezni, mert túlságosan ráznak. Ezzel a kérdéssel foglalkozott egy francia mérnök, aki egy rendkívül ötletes szerkezetet, úgynevezett

olaj-amortizátort, olaj-fékezőt talált fel, mely a rázást kiküszöböli.

— A szerkezet tulajdonképpen két készülékből áll. Az egyik egy szeizmográfszerű szerkezet, amely azt mutatja meg, hogy milyen beállításban kell az olaj-amortizátort használni, a másik maga az olaj-amortizátor. A szeizmográfszerű szerkezetet a kipróbálásra kerülő vagonon helyezik el és azzal próbautat tesznek. A szerkezet pontos grafikonot, görbét rajzol a vagon kilengéséről, rázásáról és ennek a grafikonnak figyelembevételével szerelik fel és alkalmazzák a vagonon az

olaj-amortizátort. Ez már bonvolultabb szerkezet és alkalmazása

olaj-nyomás által akadályozza meg a vagon kilengéseit.

— Ugyancsak a vagon-szeizmográffal lehet pontosan megállapítani, hogy az olaj-amortizátor mikor működik jól és az amortizátort ebben az állapotában lerögzítik.

Francia milliárdok a népesedési katasztrófa réme ellen

Páris. Franciaországban a népszaporodás egyre ijesztőbb mértékben csökken. Ez a körülmény arra az elhatározásra indította a francia kor-

mányt, hogy 6 milliárd frankos alapot létesítsen a nemzeti veszedelem leküzdésére. Az alap egy részét az állam, másik részét pedig a francia kereskedelem és ipar fedezi.

Kétmillió leies költségelőirányzattal

megépül a Mihai Viteazul-téren Arad első vásárcsarnoka

Elkészültek a tervek, rendelkezésre áll az anyagi fedezet, a közeljövőben már ki is írják az építési versenypályázatot

A városvezetőség régebbi tervei közül egyik legfontosabbik kerül most már a közeljövőben megvalósításra: a mérnöki hivatal elkészítette az első aradi vásárcsarnok terveit, aminek gyakorlati keresztülvitelére kétmillió lei áll a város rendelkezésére. A költségvetés összeállításánál a városvezetőség megfelelő előirányzatot iktatott a kiadások közé a vásárcsarnok építésére és amikor így biztosította az anyagi feltételeket, utasította a mérnöki hivatalt a tervek elkészítésére. Leheneanu Emil városi főmérnök most fejezte be az irányadó elképzelésnek szánt tervrajzot és e szerint az új vásárcsarnok terjedelme 46 méter hosszú és 19 méter széles lesz. Az épület anyaga beton, belül pedig egyetlen nagy teremben helyezik el a piacot. Az összes elárúsítóhelyek számára cement-asztal készül, az egész helyiséget vízvezetékekkel, csatornázással látják el. Hűtőberendezéseket csak a mézárások s halkereskedők elárúsító helyei kaphak, mert egyébként nem

látszik szükségesnek az ilventermészetű, igen jelentős befektetési többlet. Négy mézáros és több halkereskedő árusíthat majd az új vásárcsarnokban, az összes elárúsítóhelyek száma pedig becslés szerint százra tehető.

Döntés történt már az irányban is, hogy hol nyer majd elhelyezést Arad első vásárcsarnoka. Az építkezések színelve a Mihai Viteazul-tér lesz, ennek közepén építik fel az új piachelyet, ahol — a fedett épületben — télen, nyáron, esőben és hóban egyaránt zavartalanul, a tisztasági követelményeknek megfelelően bonvolódhatik le a piaci forgalom.

Már a közeljövőben kiírják a pályázatot, hogy a mérnöki hivatal által elkészített tervek és a kétmillió leies költségelőirányzattal meghirdetendő versenytárgyalás legmegfelelőbb résztvevőjének kiadhassák a munkát, mert a városvezetőségnek az óhaja az, hogy minél előbb tető alá kerüljön az új vásárcsarnok.

A Colectura Oficiala-nál

kihuzott nyeremények 1939. június 15.-én.

Lei 1.000.000 No. 11752	Lei 200.000 No. 10300
„ 1.000.000 No. 48065	17137
„ 1.000.000 No. 59543	35481
„ 1.000.000 No. 320412 Cluj	41863 Cluj, Arad
„ 1.000.000 No. 361028 Cluj	48777 Cluj, Arad
„ 1.000.000 No. 365057	48794 Cluj, Arad
„ 1.000.000 No. 82183	50287
	64951 Cluj, Arad
	75434
	95402
	99372

valamint számos 100.000 leies nyeremény.

Helyi elárusító:

Arad, str. Bratianu 3. I. S. OLARIU

SPORT KÖZLÖNY

Elhalasztották a bucaresti-i kupamérkőzéseket — csak az AMTE (AMEFA) játszik vasárnap a Prahova ellen

Az olasz válogatott mérkőzés után nagy érdeklődés előzi meg a Bologna vendéglátását Bucurestiben

Bucuresti. A Román Kupa elődöntőit a kupabizottság korábbi határozata értelmében június 18-án (illetve 17-én szombaton) kellett volna lebonyolítani, de az illetékesek most úgy határoztak, hogy a Bologna—Venus KK mérkőzésre való tekintettel a CAMT—Sp. Studentesc és Rapid—Unirea Tricolor mérkőzéseket egy héttel elhalasztják és június 25-én bonyolítják le, vasárnap pedig csak egyetlen Román Kupa mérkőzés kerül lebonyolításra: az AMTE (AMEFA)—Prahova meccs, amelyet tudvalevően Aradon játszik le két csapat.

Az új intézkedés értelmében az elhalasztott két mérkőzés június 25-én, a kupaközépdöntő július 2-án, a kupadöntő pedig július 9-én kerül lejátszásra. A rendelkezés a Venussal kapcsolatban rendkívül horulatóan intézkedik, mert hiszen a bajnokcsapat a KK-ban is részt vesz s amennyiben a Bolognán keresztül esetleg továbbjutna, úgy július 2-án már új ellenféllel kell majd megmér-

köznie. Ezesetben természetesen a Venus a Román Kupamérkőzést halasztja majd el, de — „bár már ilyen problémáink lennének” — gondolják a Venus vezetők.

A bajnokcsapat egyébként serényen készülődik a Bologna elleni mérkőzésre és a keringő hírek szerint már lényegesen megerősített csapat áll ki a KK-mérkőzésre. Lupas átvételét, mint befejezett tény említik a bucaresti-i szaklapok, de a jólétesültek arról is tudnak, hogy Marksteiner, a Ripensia válogatott csatára is a Venushoz teszi át működése színhelyét. „Félhivatalos” értesülés szerint a Venus megbízásából egy bucaresti-i sportember Görögországba utazott, hogy Humist a KK-mérkőzésekre visszahozza. Ha a hírek mind valóban bizonyulnak, akkor a Venus valóban bombacsapatot állít ki a Bologna ellen és nem lehetetlen, hogy kétvállra fekteti az olasz bajnokcsapatot.

Legyőzte a budapesti válogatott Brüsszel csapatát

Budapest—Brüsszel 4:0 (2:0)

Budapest. Az Elektromos latorcauccai sporttelepén szerda éjszaka villanyfényes pályán bonyolították le a városközi mérkőzést, amelyet azonban a zivatar kedvezőtlenül befolyásolt, úgy hogy csak 2x30 perces meccset tudtak lebonyolítani. A magyar csapat végig nagy fölényben játszott és góljain Cseh (3) és Földi osztózkodtak. A magyar csapatba beállított fiatalok közül Pákozdi, Pázmándi és Váradi kitűnően beváltak.

O OLASZORSZÁG VISSZALÉP A KÖZÉPEURÓPA KUPÁTÓL. Vittorio Pozzo, az olasz labdarúgócsapat szövetségi kapitánya az olasz expedíciónak Bucurestiből való távozása előtt nyilatkozatot adott, amelyben többek között kijelentette, hogy az olasz csapatok ez évben vesznek részt utolsó ízben a KK küzdelmeiben. Az olasz futballesezon rendkívül zsúfolt és a játékosok fáradtak úgyhogy nem tudnak meglehetősen szerepelni és ezért a jövő évtől kezdődően korábban kezdik meg nyári pihenőjüket.

csak egy klapásból!

Runge és Tandberg, a két kiváló nehézsúlyú ökölvívó akik közül az egyik világbajnokságot nyert, a másik pedig kétszeres Európabajnok, ez évben kétszer is megmérkőznek. Az első találkozó a jövő hónapban Wuppertalban lesz, a revansra pedig ősszel Stockholmban kerül sor.

A Beerschot AC hét magyar atlétát hívott meg június 25-iki nemzetközi versenyére Antwerpenbe, de a magyar szövetség csak két atlétát: Várszegi és Kullity rajtját engedélyezte, tekintettel a július 1-2-iki turini olasz—magyar atlétikai versenyre.

Az Újpest csapata, amely vasárnap Milánóban az Ambrosiana ellen játszik a KK-ért, elutazott Milánóba, ahová pénteken érkezik meg. Az Újpest a következő összeállításban áll ki: Sziklai — Futó, Fekete (Joós) — Szalay, Szücs Balogh — Ádám, Vincze, Zsengellér, Kállai, Kocsis.

O A Tricolor nagyszabású egyéni tekeversenye Vasárnap, június 18-án reggel 9 órakor veszi kezdetét a Tricolor nagyszabású egyéni tekeversenye a Münich-féle vendéglőben, amelyen a győztest és a helyezetteket értékes díjazásban részesítik. Az egyéni verseny délután 6 órakor fejeződik be, utána pedig a Tricolor első csapata a Prietenii ióképességű csapatával méri össze erejét. Ez a mérkőzés revans-jelleggel bír, miután a legutóbb a Tricolor minimális győzelmet aratott kitűnő ellenfelével szemben. Tekéző körökben a versenyek iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

O Auer az Unirea Tricolor edzője. Az A1 ligába gravitáló Unirea Tricolor befejezte tárgyalásait Auer Istvánnal, a Rapid kitűnő játékos-edzőjével és az őszl idénytől kezdődően Auer az Unirea Tricolor csapatát fogja edzeni, Auer — hír szerint — továbbra is a Rapid játékos maradt, de nem tudjuk, hogyan fogja a kettős szerepet összeegyeztetni.

O Román teniszszők meghívása Wimbledonba. A wimbledoni világversenyek a jövő héten veszik kezdetüket és a verseny rendezősége három román játékos és pedig Berescu-Bereczky Magdát, Caralulist és Schmidtet meghívta a versenyre. A román versenyzők természetesen nagy örömmel tesznek eleget a kitüntető meghívásnak.

Ahogy régen választottak... Egy margittai tüntetés epilógusa a hadbírótság előtt

Kolozsvárról jelentik: A „Tribuna” című lap tudósítást közöl a katonai törvényszék tárgyalásairól, amelynek keretében felelővé tették az 1937. évi választás egy kis fejezete. Margittán 1937. decemberében a nemzeti keresztény párt hível Pop Pamfil és Lenghel Vasile vezetésével mintegy négyszázan gyűltek össze és köztük sok környékbeli s tüntetést kezdtek.

Először a Mólki-apátság épülete elé vonultak, ahol kérték, hogy osszák fel az apátság vagyonát a szegények között. Innen a főszolgabíró hivatal elé vonultak és tüntettek, majd a városháza elé mentek, itt a tanács ellen hangzottak élénk kifakadások. A főszolgabírói hivatal előtt Pop Pamfil bement a hivatalba és megsértette az egyik tisztviselőt.

A hatóságok feloszlatták a gyűlést és az ügy hatóság elleni erőszak címén a katonai törvényszék elé került.

A tegnapi tárgyaláson Ilarie Popescu nyugdíjas kapitány tartott védőbeszédet és azt hangoztatta, hogy nem a vádlottak gyűjtötték össze az embereket, hanem önmaguktól verődtek össze jelentős tömeggé, mert aznap Margittán vásár volt.

A katonai törvényszék Lenghel Vasilet felmentette, Pop Pamfilt 2000 leire büntette.

A KÉT ALFA

ADORJÁN PÉTER (Nagyvárad) regénye

Nagyvárad szerző ügyes kis könyve hagyta el a közelmúltban a nyomdát: Adorján Péter nagyváradai író első könyvének címe „A két Alfa” műfaj a regény, témája pedig — a szerelem. Az ember nagy és szép élménye, aminek megírása örök témája az irodalomnak, a szerelem bonyolódik Adorján Péter könyvében, inkább érzelmesen, mint nagyvonalúan, inkább eseményyszerűen, mint élmény jellegével, de végeredményben mégis érdekesen és olyan formában, hogy elmondhatjuk: a rövidlevegű történet mögött határozottan gondolatok húzódnak meg. A nagyváradai szerző könyvének kétségtelenül van problematikája, alakjai tényleg itt mozoghatnak közöttünk, mindössze esetleg mélyebben éreznék át, emberibb válságokkal élnek keresztül az élet sokrétű és mégis végtelenül egyszerű élményét. A könyv szórakoztató, érdekes olvasmány, amiből fejlődőképes írói készségre lehet következtetni.

„Örök játék”

Megjelent Győri Illés István verseskötete.

Izléses kiállítású, értékes tartalmú könyvvel ismert Erdély olvasóközönsége elé Győri Illés István, az országban jólismert nevű újságíró és író. A könyvben versek sorakoznak, versek — amelyekről Tabéry Géza a könyv előszavában azt mondja, hogy a Béke és az emberség üzenetei. És tényleg, minden sorából, minden rimének összecsendüléséből meleg, mélyzengésű emberi szólam hangzik, agyunkba lopakodik és érzelmeinket túl az értelmünkhöz beszél. Alakításra, szerkezetre és nyelvezet szempontjából élvezetesek ezek a versek, tartalmilag pedig értéket képviselnek. „Erdély anyám” — „A kis Olt és nagy Maros” című versei különösen szép erdélyi vonatkozású írások, amelyek a többi versekkel együtt új értékelést adnak annak a Győri Illés Istvánnak, akit mint újságíró máris jól ismert Erdély közönsége. Külön említésre méltó az mesejáték, amely a könyvet bezárja és amely a könyv címét is szolgáltatja. „Majd jönnek új játékosok s a jeux, az megy tovább” — ez a mottója a finom, jelképes, szép gondolatokban gazdag mesejátéknak, amelyen a szellemes meglátások finom vonalvezetése vonul végig.

A könyv illusztrációt Paul Gillemot (Páris), a „Paris Soir” munkatársa rajzolta tehetséges kézzel, a könyv témakörére épülő eleven megtestesítő erővel. (—)

Legújabb jelentéseink:

Bonnet az amerikai nagykövettel tárgyal a tiencsini eseményekről

Az ostromzárt angol üzletek élmezése — Újabb angol hadihajó érkezett Tiencsinba

Tiencsinből jelentik: A Tiencsinben székelő nemzetközi nagy európai vállalatok az engedményes terület blokádvonalán kívül ideiglenes fiókokat létesítettek, hogy a további üzletmenetet a lehetőség szerint folytathassák.

Egy előreléptet japán előőrssel szemben, mely az engedményes terület bejárata felé közeledett, az angolok több gépfegyvert állítottak fel, amire a japánok válaszképpen három tankot az engedményes terület határzónájának egyik bejáratához küldtek.

A francia kormány a Tiencsinből érkező jelentések megtárgyalása után úgy határozott, hogy megvárja az angol kormány állásfoglalását. BONNET külügyminiszter csütörtök délután hosszabb tárgyalást folytatott WILSONNAL, az USA párisi nagykövetével a tiencsini helyzetéről.

A Hai folyón az engedményes terület közelében egy újabb angol hadihajó jelent meg. A hadihajó lehorgonyzott a kikötő bejáratánál.

A tiencsini helyzettel kapcsolatosan jelentik az angol fővárosból, hogy a tiencsini angol kereskedelmi bizottság szakértői javaslatokat terjesztettek be a kormánynak. Az angol kormány egyelőre nem akar drasztikusabb eszközökhöz folyamodni, mert a helyzet javulását reméli. Amennyiben Tiencsinben enyhülés nem állna be, úgy az angol kormány még a hétvégi szünet előtt minisztertanácsot tart. Az angol kormány egyébként azzal a tervvel foglalkozik, hogy az 1911. évi egyezményt felmondja, amely Japánnak Kína felé irányuló kereskedelmét bénítaná meg. Az a terv is felmerült, hogy esetleg a kilenchatalmi egyezmény aláírót értekezletre hívják egybe.

Feszült érdeklődés előzi meg Gafencu athéni tárgyalásait

Enyhült a nemzetközi helyzet a külügyminiszter megállapítása szerint

Athén. (Rador.) Valamennyi athéni lap első oldalán közli Grigore Gafencu külügyminiszter fényképét és hosszú vezércikkében számolnak be a külügyminiszter és nejeének közeli látogatásáról.

Gafencu külügyminiszter törökországi látogatása után egyébként a német távirati iroda munkatársának interjút adott, amelyben a következőket hangoztatta:

— Azért utaztam Ankarába, miután a balkáni államok között az utóbbi időben bizonyos nézeteltérések merültek fel. Céltom az volt, hogy ezeket a nézeteltéréseket eloszlassam. Mint megállapíthatom, utazásom a legteljesebb sikerrel járt. A nézeteltéréseket eloszlatam.

— A világpolitikai helyzettel kapcsolatban pedig meg lehet állapítani, hogy a helyzet enyhült.

Az angol—török egyezményről szólva, Gafencu külügyminiszter kijelentette, hogy ezt az egyezményt Törökország különleges Földközi tengeri érdekeinél fogva írta alá, éppen úgy, mint ahogy Jugoszlávia különleges Adria-tengeri érdekeinél fogva szorosabb közeledést keresett Olaszországhoz. A német—román gazdasági egyezmény, hang sulyozta továbbiak során Gafencu külügyminiszter, nem a kényszer hatása alatt jött létre, ellenkezőleg, ez a gazdasági szerződés mindkét nép érdekeit szolgálja. A gazdasági egyezmény megkötésének hírére a román közvélemény a legnagyobb meglepődéssel fogadta — fejezte be a német távirati iroda munkatársának adott nyilatkozatát Gafencu külügyminiszter.

Olasz flottalátogatás készül Spanyolországban és Portugáliában

Róma. Tegnap hivatalosan közzétették, hogy az elsőszámú olasz hajóraj június végén meglátogatja a spanyol és portugál kikötőket, valamint Tangert. A hajórajt több tengeraltató is elkíséri az említett kikötőkre.

Kapitány nélkül érkezett a constantai kikötőbe egy norvég hajó

Az a gyanu, hogy a parancsnokot megölték

Constanta. Tegnap érkezett a constantai kikötőbe Gibraltár felől jövet a Myriel nevű norvég hajó. A hajó személyzete jelentette a kikötőkapitányságnak, hogy az uton szívroham következtében elhunyt a legénység parancsnoka. A hatóságok jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, de azt nem láttamozhatja orvos, mivel a tengerészeti szabályoknak megfelelően a halál pillanatában nem jelentették drótnélküli távirón a legközelebbi kikötői hatóságnak.

A hajó legénysége azt állítja, hogy a halott parancsnok testét vitorlavászonba csomagolva a tengerbe vetették. A hatóságoknak az a feltevése, hogy a legénység megölte a parancsnokot. A hajó a kikötő bejáratánál áll megfigyelés alatt.

Az angol és amerikai hadihajók jelenlétére állana haboru esetén. Ennek a haditengerészeti támaszpontnak a birtokában ellensúlyozni lehetne a tengervallamok minden hatalmj kezdeményezését a Földközi tengeren.

Francia flottabázis épül cserébe a Szandzsák átengedéseért a Földközi-tenger északkeleti partján

London. A Daily Express, értesítése szerint az alexandrettei Szandzsák átengedése ellenében a török kormány megengedi, hogy a Földközi tenger keleti részén francia tőkével hatalmas haditengerészeti támaszpontot létesítsenek, amely a

francia és angol haderő rendelkezésére állana haboru esetén. Ennek a haditengerészeti támaszpontnak a birtokában ellensúlyozni lehetne a tengervallamok minden hatalmj kezdeményezését a Földközi tengeren.

Darányi a magyar képviselőház, Széchenyi Bertalan gróf a felsőház új elnöke

Nem igazolták egy nyilas-gróf mandátumát

Budapest. A magyar képviselőház csütörtöki ülésén a mandátum-igazolók osztály tette meg jelentését. Valamennyi mandátumot igazolták, kivéve gróf Pálffy Fidél nyilaskeresztes képviselő mandátumát, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy egy ítélet miatt nem lett volna megválaszt-

ható. A mandátum-megvonás ilyen értelemben a magyar közigazgatási bíróság elé kerül.

A magyar képviselőház ezután megválasztotta az elnököt. A megjelent 180 képviselő közül 178 Darányi Kálmánra adta szavazatát, három szavazat pedig megoszlott. Megválasztották ez-

után a két alelnököt Bobory Győző és Szinval Merse Jenő előző alelnökök személyében. A szavazásnál mindegyik jelöltre 147 szavazat esett, három szavazat megoszlott és 35 szavazatot érvénytelenítettek.

A felsőház mai ülése során gróf Széchenyi Bertalan választották meg elnöknek, alelnöknek pedig báró Radványky Albertet és Reöthy Lajost. A képviselőház háznapja ismét Putnokv Móric lett.

A magyar parlamenti csoport tagjai

közbenjárásra kérték a kisebbségi minisztert a magyar mérnöki oklevelek honosítása ügyében

Bucuresti. A magyar parlamenti csoport tagjai közül többen Szász Pál dr. vezetésével szerdán felkeresték Silviu Dragomir kisebbségi minisztert és kérték, hogy járjon közbe a magyar mérnöki oklevelek honosításával kapcsolatban. Mintegy hetven olyan magyar mérnök van, akiknek oklevelét még nem honosították, illetőleg oklevelük honosítási ügye még függőben van.

Hitler irányítása alá került a Német Birodalmi Bank

Berlin. A német Birodalmi Bank a mai napon a német birodalom felségjoga alá került. Ezzel a változással kapcsolatban jelentik, hogy a banknak a pénznemre vonatkozó utasításai kizárólag Hitler kancellárnak vannak fenntartva. Minden döntés a bankelnököt illeti meg, a Birodalmi Bank s a rajta kívül álló intézmények közötti kapcsolatot pedig a bank tanácsa tartja fenn. A ma hozott rendelet törvény alapján a Deutsche Golddiskontbank fog ajánlatot tenni a külföldiek kezében levő bankrészvényeknek német kézbe való átadására vonatkozólag. A Birodalmi Bank részvényesei ezentúl csakis olyan német állampolgárok lehetnek, akik az előírt követelményeknek megfelelnek. Csak olyan jogi személyek, amelyek a német birodalom területén működnek. A fenti törvényrendelettel a „Reichsbank“ a német állam tulajdonába került.

Leőglalták adóhátralék fejében Marlene Dietrich százezer dollár értékű ékszereit

Newyork (Rador.) Marlene Dietrich, a világ-hírű filmsztár, aki a napokban kapta meg amerikai állampolgárságát, férjével és lányával a Normandie hajón Franciaországba érkezik. Elutazása pillanatában megjelent az adóhivatal végrehajtója és elkobozta 34 bőröndjét 248 ezer dolláros adóhátralék fejében. A színésznő váltig hangoztatta, hogy minden kötelezettségének eleget tett az állammal szemben, de a végrehajtó ezt nem vette tudomásul és így Marlene Dietrich kénytelen volt 100 ezer dollár értékű ékszereit fedezetül átadni, mert csak így engedték meg, hogy bőröndjeivel elutazhasson.

Kémkedés vádja a liverpooli német főkonzul ellen

London. Az angol alsóházban tegnap szóba került Reinhardt liverpooli német főkonzul ügye is, akinek állásáról való visszavonulását az angol kormány a napokban kérte. Mint ismeretes a londoni bíróság május 19-én tízévi fegyházra ítélte Kelly közművest, akiről beigazolódott, hogy katonai titkokról szóló okmányokat adott el Németországnak. Kelly két fontos tervrajzzal Liverpoolban felkereste Reinhardt német főkonzult, aki közvelítette az angol hadititkok eladását.

Az alsóházban Chamberlain miniszterelnök egy képviselő kérdésére azt válaszolta, hogy miután a bírósági tárgyalás során kétségtelenné vált, hogy a liverpooli főkonzul angol hadititkok eladását közvetítette, a német kormánytól a főkonzul azonnali leváltását kellett követelni.

Napirendre kerül Jugoszlávia ban a magyar kisebbség panaszainak meghallgatása

Belgrad. Beslics jugoszláv földművelésügyi miniszter tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Várady Imre dr. al, a jugoszláv magyar kisebbség-vezetőjével. Főként a magyar kisebbségek sérelmes ingatlanforgalmi korlátozásáról tanácskoztak és a miniszter ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a kormány a kérdés tényleges rendezését készíti elő és a közeljövőben új rendelkezést bocsájt ki, amely számos könnyítést tartalmaz.